

El catalanisme no cotitza al Vaticà

ARXIU

El periodista Antoni Sella fa un repàs dels principals problemes actuals que té l'Església als Països Catalans. Entre d'altres, explica els conflictes terrenals que viuen les diòcesis.

Ser catalanista no es cotitza al mercat eclesiàstic. La identificació entre nacionalisme i balcanització, que s'ha convertit en doctrina vaticana, i el poder cada cop més creixent de la Conferència Episcopal Espanyola, unit a la percepció centralista d'una nunciatura radicada a Madrid, on es reparteixen diners i galons, fan que qualsevol clergue amb aspiracions —paraula prohibida a la institució— s'imposi la discreció i el silenci. Entre la jerarquia, només els bisbes Deig, de Solsona; Camprodon, de Girona (amb major discreció) i Malla, de Lleida (aquest, quan li han tocat la diòcesi) han mantingut posicions reivindicatives i, en algun cas, contestatàries, però de manera individual. Tots tres comparteixen una característica: la seva carrera eclesiàstica, per edat, ja ha tocat sostre.

La resta de bisbes, per raons diverses, manté prudències. El d'Urgell, Martí Alanís, a causa de les repercussions que el seu discurs té fora de l'àmbit eclesiàstic donada la condició de copríncep d'Andorra; l'arquebisbe de Tarragona, Martínez Sistachs, es veu obligat a la discreció si vol enfortir la seva posició i dotar d'un contingut més que simbòlic el caràcter metropo-

El darrer concili de la Tarraconense es va celebrar el 1995. En aquell acte, els bisbes van desactivar les demandes d'una conferència episcopal catalana.

Lluís Martínez Sistach

Arquebisbe de Tarragona i primat

Al servei de l'evangelització

Les diòcesis que tenen la seu a Catalunya treballen pastoralment ben unides. La província eclesiàstica tarraconense és antiquíssima i ha tingut sempre una tradició de treball conjunt i conciliar. Només cal recordar la llarguíssima llista de concilis tarraconenses que s'han celebrat. La realitat sociocultural de Catalunya incrementa el treball conjunt de totes vuit diòcesis.

Els bisbes hem celebrat 149 reunions, hem publicat docu-

ments i és bo de recordar un d'aquests documents que ha tingut molt de ressò: *Arrels cristianes de Catalunya*. La Tarraconense disposa d'un bon nombre de secretariats i d'organisme interdiocesans que vertebraven la unitat pastoral supradiocesana. Fruit d'aquest treball, que s'inicià amb més intensitat després del Concili Vaticà II, ha estat la convocatòria i celebració del Concili Provincial Tarraconense l'any 1995.

L'eix vertebrador d'aquest concili ha estat l'evangelització de la nostra societat a l'acabament del segle XX i a l'albada del nou mil·lenni. El treball de la Conferència i dels organismes interdiocesans està al servei de cadascuna de les Esglésies particulars, perquè tenen la seva pròpia història i tarannà, i a la vegada no poden viure aïllades, sinó en comunió.

Aquest treball pastoral conjunt està al servei de l'evangelització i pretén ajudar a una major participació dels laics en l'Església i en el món, a la promoció cristiana del laïcat, a la pastoral vocacional i a intensificar la sol·licitud pels pobres i marginats. L'Església a Catalunya té per missió d'alimentar i enfortir els cristians en la seva vida de fe, esperança i caritat, i desitja servir tota la societat col·laborant, com ha fet durant la història, en la promoció dels valors autèntics, en l'espiritualitat, en la cultura i en l'eradicació de la pobresa i la marginació.

lità de la seu coprimada. El cardenal Carles afegeix als difícils equilibris que ha de mantenir en una de les diòcesis més poblades d'Europa el seu nou càrrec de vice-president de la Conferència Episcopal Espanyola, després que veïés com en la penúltima elecció fracassava la seva candidatura a la presidència del poderós organisme.

Les posicions són molt més nítides a les diòcesis valencianes i de les illes. El Dr. Ciuraneta és un català que no ha tingut problemes a Menorca i el bisbe de Mallorca, el valencià Teodor Úbeda, ha fet notables esforços normalitzadors en el camp de la llengua. Encara que des de dintre alguns el troben massa tou, s'ha guanyat, segons altres, una fama de compromís que li ha costat perdre qualsevol aspiració. Els mitrats valencians, en canvi, amb l'arquebisbe de la capital, Vicente García Gasco, al capdavant, han dut a terme una bona neteja del català a l'Església. Els sectors nacionalistes veuen García Gasco com un propagador del *blaverisme*. De fet, no era partidari d'editar la Bíblia en valencià, seguint la Bíblia catalana (dos èxits editorials amb milers d'exemplars venuts)

que, finalment, fou aprovada directament per Roma amb el suport de l'anterior bisbe de Sogorb-Castelló, el català Cases. Tampoc ha manifestat gaire sensibilitat per la qüestió de la llengua el nou bisbe d'Eivissa, Agustín Soriano; el cinquè valencià consecutiu que ocupa aquella càtedra.

Una bona part dels problemes terrenals que viuen les diòcesis de Catalunya, València i les Illes té origen en aquesta autoimposada quietud que, segons un teòleg enfrontat amb el seu cardenal, ha fet que els bisbes renunciessin a l'esperit combatiu que demana l'Evangelí per instal·lar-se en la grisor còmoda dels polítics buròcrates.

La gràcia no acompanya els creients nacionalistes. La por de molestar Roma, les disputes soterrades entre l'arquebisbat de Barcelona i la resta de diòcesis catalanes i les conviccions personals d'alguns mitrats han portat els bisbes a desactivar les demandes d'una conferència episcopal catalana que sobrevolaren el darrer concili de la Tarraconense, el 1995.

Tampoc les Illes han tingut sort. El passat més de juny, després de més de deu anys d'espera, la Con-

gregació dels Bisbes –un organisme vaticà– dictaminà que, de moment, no era necessària una província eclesiàstica que agrupés els bisbats de Mallorca, Menorca i Eivissa i els desvinculés de la província de València a la qual, malgrat la poca relació real, pertanyen. Tot i el desencís, l'acord no ha estat cap sorpresa. “No ens en podem estranyar –afirma el canonge mallorquí Pere Llabrés–, si tenim en compte que tant el nunci anterior com l'actual no entenen gens la situació eclesiàstica ni cultural dels Països Catalans.” Una situació realment difícil d'entendre, si, com diu el sociòleg Salvador Cardús, “no hi ha Església dels Països Catalans”. Una realitat que fa témer futurs conflictes jurisdiccionals entre les diòcesis de Tortosa i de Segorb-Castelló, del mateix estil del que ha protagonitzat la Franja i amb un final similar.

Darrere les disputes territorials hi ha una clara voluntat d'aculturació dels feligresos. Si bé es cert que l'Estat sempre ha fet pressió per tenir el mapa polític lliure d'interferències i ha insistit a fer coincidir el màxim possible els límits provincials amb els diocesans, són

Les diòcesis catalanes

LINA CASANOVA

Institucionalment, l'Església de Catalunya, País Valencià i les Illes es troba dividida en dues províncies eclesiàstiques (la de Tarragona i la de València), un arquebisbat directament dependent de Roma (Barcelona) i catorze diòcesis: l'arquebisbat de Tarragona (coprimat d'Espanya) i els bisbats de Vic, Solsona, Lleida, Girona, Tortosa i la Seu d'Urgell integren la província Tarraconense. L'arquebisbat de València i els bisbats de Sobor-Castelló, Alacant-Oriola, Mallorca, Menorca i Eivissa formen la província eclesiàstica valenciana. Des de 1964, Barcelona, que és per nombre de fidels la segona diòcesi més important d'Europa, després de Milà, depèn directament del Vaticà.

Tot i que històricament l'arquebisbat de Tarragona és el més important, el pes de Barcelona ha fet que l'antiga metròpoli anés perdent la tradició de tenir cardenal en favor de la capital de Catalunya. El valencià Ricard Maria Carles, arquebisbe de Barcelona, és l'únic membre dels Països Catalans que forma part del col·legi cardenalici, un col·legi ha augmentat el nombre de membres en els darrers anys i del qual també són membres els espanyols Rouco (arquebisbe de Madrid), Suquía (ex-arquebisbe de la capital d'Espanya), Javierre i Martínez Somalo (tots dos ocupen alts càrrecs de la cúria vaticana).

més les excepcions que la regla. De fet, en època del cardenal Jubany, s'arribà a adscriure Arenys de Mar a la diòcesi barcelonina, però les protestes dels fidels aconseguiren tornar a la situació anterior i continuar formant part de la mitra gironina.

El temor que ara desperten els clams secessionistes, que s'escolten –i no per primera vegada– des de parròquies del bisbat de Tortosa situades a la província de Castelló, estan molt relacionats amb l'actitud que el nou bisbe ha tingut amb l'idioma. Tot i ésser natural de la Vall d'Albaida, Antoni Reig Pla, ha limitat l'ús del català al seminari i en els sagraments. Avui, a Castelló de la Plana hi ha una única missa dominical en català. Aquesta situació és repeteix de forma mimètica a la ciutat d'Eivissa i els dos bisbes

són titllats d'oficialistes; és a dir, seguidors dels dictats de la nunciatura i d'una Conferència Episcopal que no sembla que pensi introduir

MENORCA

modificacions després de l'elecció del cardenal Rouco, arquebisbe de Madrid, com a president.

Altres sectors eclesiàstics, però, insisteixen en la universalitat de l'Església i repeteixen la idea segons la qual la seva feina és evangelitzar una societat cada dia més laica i no fer país. Els problemes de les diòcesis –si en tenen– s'interpreten com a resultat de l'edat dels bisbes. El fet és que dels catorze bisbes de Catalunya, València i les Illes (set catalans, sis valencians i un procedent d'Albacete), un ja és dimissionari (Lleida) i quatre (Girona, Solsona, Vic i Barcelona) arribaran a l'edat reglamentària entre el 2001 i el 2002. L'Església catalana viu la síndrome general de final del papat de Joan Pau II i la particular d'acabament de pontificats episcopals. A part les travesses que ja circulen, entre els nacionalistes corre un alè d'esperança: el nunci Lajos Kada fa els 75 anys aquest novembre i amb una mica de fortuna no podrà jugar en el nou ball episcopal que s'atansa.

Antoni Sella